

Basisåret 2021

DISPUK's tværfaglige uddannelse i narrativ samtalepraksis

Følgende bøger forventes anskaffet af den studerende på basisåret:

- Christie, Nils (2012) (dansk): *Små ord om store spørgsmål*. Forlaget Mindspace.
- Holmgren, Anette (2008): *Terapifortællinger - Narrativ terapi i praksis*. Dansk psykologisk forlag.
- Holmgren, Anette, red. (2010): *Fra terapi til pædagogik – en brugsbog i narrativ praksis*. Gyldendal Akademisk.
- Holmgren, Anette og Nevers, Martin (2012): *Narrativ praksis i skolen*. Gyldendal Akademisk.
- Morgan, Alice (2006): *Narrative samtaler – En introduktion*. Hans Reitzels Forlag.

Den øvrige litteratur skal hentes fra DISPUK's kursus dropbox. Der fremsendes mail med link samt password til adgangen. Det er samme link til alle artikler.

Der skal udarbejdes 3 skriftlige opgaver i løbet af året.

1. mødegang:

Tema: Om at arbejde med fortællinger – etiske bestræbelser og den narrative metafor

Hvad betyder det egentlig, når vi siger at vi arbejder narrativt? På denne første mødegang vil vi arbejde med den narrative metafor og de idéer som er omdrejningspunktet for en narrativ samtalepraksis. Mødegangen vil – i teori og praksis - være en introduktion til nogle af de narrative grundbegreber og noget af den historie, filosofi og intentioner, der knytter sig til dem. Herudover vil der på mødegangen blive talt om rammer for undervisningen og for samværet på holdet, herunder dannelse af studiegrupper.

LITTERATUR:

Holmgren, Allan (2010): Kap. 1 (s.17-32): Narrativ pædagogik – det handler om livskraft i: Anette Holmgren (red): *Fra terapi til pædagogik – en brugsbog i narrativ praksis*. Gyldendal Akademisk.

Holmgren, Anette (2009): Kap. 8 (s.233-256): Fra terapeut til menneske i: *Terapifortællinger – Narrativ terapi i praksis*. Dansk psykologisk forlag.

LITTERATUR HENTES FRA DISPUK'S DROPBOX:

Holmgren, Allan & Holmgren, Anette (red) (2015): Offenberg, Lasse: Kap. 9 (s.165-180): Lad supervisanderne arbejde - om brug af sedler, tavle og bevægelse i narrativ supervision i: *Narrativ supervision og vejledning*. DISPUKs Forlag.

Monk, Gerald, Winslade, John, Crocket, Kathie & Epston, David (2007): Kap. 1 (s. 27-56): Hvordan fungerer narrativ terapi i: *Narrativ terapi i praksis - Håbets Arkæologi*. Akademisk Forlag.

2. mødegang:

Tema: Eksternaliserende tilgange - om at tale om problemer, uden de får magten

Denne mødegang handler om eksternaliserende praksis. I vores kultur er der en udbredt tendens til at forveksle problemer med personer. Eksternaliserende praksisser har fokus på hvordan man kan tale med mennesker om deres problemer og vanskeligheder uden samtidig at definere personen som problematisk. Eksternalisering kan give anledning til, at man kan få øje på de fortællinger, der bliver skjult af dominerende problemfortællinger. Som en guide til eksternaliserende praksis introduceres positionskortet.

LITTERATUR:

Holmgren, Anette (2008): Kap. 2 (s.57-89): Fra skam til berettigelse – om eksternalisering af problemer i: *Terapifortællinger - Narrativ terapi i praksis*. Dansk psykologisk Forlag.

Morgan, Alice (2005): Kap. 3 (s.41-58): Eksternaliserende samtaler, kap. 4 (s.59-66): Udforskning af problemets historie og kap. 5 (s.67-74): Udforskning af effekten af problemet i: *Narrative samtaler – En introduktion*. Hans Reitzels Forlag.

Novland, M; Larsen, B; Lund, H; & Rasmussen, J (2010): Kap. 5 (s.101-124): Pædagogik i et narrativt perspektiv i: Anette Holmgren (red): *Fra terapi til pædagogik – en brugsbog i narrativ praksis*. Gyldendal Akademisk.

Opgave imens du læser: Noter nogle af de spørgsmål, der stilles i eksemplerne i teksterne, og som du finder interessante eller lidt anderledes. Gør dig nogle overvejelser over hvad der kan være intentionen og effekterne af de spørgsmål. Tal i studiegruppen om det og om hvordan du ville kunne formulere de spørgsmål, så de vil kunne bringes i spil i dit arbejde. Er der evt. et særligt menneske du kunne tænke dig at stille den slags spørgsmål?

Skriftlig opgave efter mødegangen: Skriv et brev til et problem/en udfordring/en side af dig selv du ikke altid er helt tilfreds med. Start med at give dit problem/udfordring/karaktertræk et navn, og skriv dernæst et brev til det, hvor du fortæller lidt om dets historie i dit liv, de effekter det har haft igennem tiden, hvad du synes om de forskellige effekter, og hvad der er vigtigt for dig i dit liv, siden du synes som du gør. Skriv også gerne lidt om hvordan du håber at din relation til det, du skriver til, vil udvikle sig, og om hvad dette brev evt. inspirerer dig til måske at tænke lidt mere over eller gøre lidt af i den kommende tid.

3. mødegang:

Tema: Genforfattende samtaler – om at bidrage til righoldige fortællinger og righoldig identitet

Det er en narrativ grundantagelse, at identitet skabes gennem fortællinger. Men intet liv kan rummes i én fortælling – der vil altid være mere man kan fortælle om et menneske.

Mødegangen har fokus på fortællinger, der har øje for menneskers handlinger, viden og færdigheder, og for hvordan den viden og de færdigheder er udviklet og viser sig i forskellige relationer og sammenhænge. Mødegangen vil indeholde træning af narrative kort, der kan bidrage til at skabe fortællinger, der er i overensstemmelse med det, personen, der fortæller, foretrækker.

LITTERATUR:

Holmgren, Anette (2008): Kap. 1 (s.25-55): Fra teori til terapi – om den narrative metafor i: *Terapifortællinger - Narrativ terapi i praksis*. Dansk psykologisk Forlag.

Morgan, Alice (2005): Introduktion (s.21-24), kap. 1 (s.25-32): At forstå og leve livet gennem historier, kap. 2 (s.33-40): Historier i den terapeutiske kontekst, kap. 7 (s. 83-92): At opdage unikke hændelser og kap. 8 (s. 93-109): At efterspørge den unikke hændelses historie og mening i: *Narrative samtaler – En introduktion*. Hans Reitzels Forlag.

Nevers, Martin (2012): Kap. 10 (s.193-223): Fortællinger, der skaber muligheder i: *Narrativ praksis i skolen*. Gyldendal Akademisk.

Opgave imens du læser: Marker passager som passer særligt fint til den måde du i forvejen har tænkt om identitet og identitetsudvikling. Marker også passager som tilbyder andre forståelsesmåder end dem du selv anvender eller som er anderledes end den måde der tænkes eller tales om identitet på din arbejdsplads. Tal i studiegruppen om de forskelle og ligheder I kan få øje på i teksterne, og tal om hvad teksterne kan inspirere til at have mere øje for eller måske tale mere om med jeres kollegaer eller borgere/klienter/elever etc.

4. mødegang:

Tema: Bevidning og dokumentation af samtalen

Denne mødegang har fokus på betydningen af det at have vidner til sit liv. Mødegangen introducerer narrativ bevidningspraksis, der kan hjælpe den professionelle til selv at agere vidne for andre, eller til at inddrage andre som vidner. Vi vil også arbejde med, hvordan man kan dokumentere og fastholde historier om viden, færdigheder og vigtige skridt i narrativ samtalepraksis, behandlingsarbejde og pædagogisk arbejde.

LITTERATUR:

Bak, Mette Melby (2010): Kap. 4 (s.72-98): Det, vi fælles skaber – om bevidning som pædagogisk praksis på et kvindekrisecenter i: Anette Holmgren (red): *Fra terapi til pædagogik – en brugsbog i narrativ praksis*. Gyldendal Akademisk.

Kaaber, Anne & Westmark, Thilde (2010): Kap. 9 (s.198-220): Narrative perspektiver på skriftlige dokumenter i: Anette Holmgren (red): *Fra terapi til pædagogik – en brugsbog i narrativ praksis*. Gyldendal Akademisk.

Morgan, Alice (2005): Kap. 10 (s.127-142): Terapeutisk dokumentation, kap. 11: (s.143-154): Terapeutiske breve og kap. 14 (s.165-172): Eksterne vidnegrupper og definerende ceremonier i: *Narrative samtaler – En introduktion*. Hans Reitzels Forlag.

Sjørring, Camilla Weber, Tamakloe, Julie Rysgaard & Rasmussen, Mette Marie (2010): Kap. 3 (s.53-71): At forstørre og forstærke initiativer – bevidningsresponsen i pædagogisk praksis i: Anette Holmgren (red): *Fra terapi til pædagogik – en brugsbog i narrativ praksis*. Gyldendal Akademisk.

Opgave imens du læser: Marker særlige passager i teksten som du finder inspirerende. Tænk over og tal i studiegruppen om, hvilke værdier som måske er implicit til stede i de passager du har udvalgt. Find evt. billeder eller metaforer for de værdier.

Tal også om hvilke episoder i dit eget (arbejds)liv du kommer til at tænke på, når du læser eller taler om dette. Hvilke små inspirationer eller eksperimenter kunne teksterne evt. give anledning til at gøre? Hvad kunne evt. være første lille skridt i noget af det?

Skriftlig opgave efter mødegangen: Skriv et bevidnende brev ved hjælp af de bevidningskategorier, der præsenteres på mødegangen.

5. mødegang:

Tema: Normer og magt – i kulturen og i samtalen

På denne mødegang sætter vi fokus på, hvordan kulturelle "sandheder" eller diskurser, er til stede og med til at forme både identitet, værdier og arbejdsliv. Det gælder både for de professionelle, der har samtaler med andre og for de mennesker, de professionelle har samtaler med. Vi vil sammen udfolde forskellige

kulturelle normer og den indflydelse de kan have på os, og på den måde både se på normerne og på hvordan vi kan bidrage til at føre samtaler, der giver mulighed for at forholde os til de normer og ideer, der påvirker os og tage stilling til om vi er tilfredse med, den indflydelse, de kan øve i vores liv.

LITTERATUR:

Christie, Nils (2012): Kap. 1 (s.13-24): Handling som sprog, kap. 2 (s.25-57): Ord som farlige redskaber og kap. 3 (s.59-79): Om at nå den anden i: *Små ord om store spørgsmål*. Forlaget Mindspace.

Holmgren, Anette (2008): Kap. 7 (s.195-231): Fra normer til overbærenhed – om magt og fortællinger i: *Terapifortællinger - Narrativ terapi i praksis*. Dansk psykologisk forlag.

Morgan, Alice (2005): Kap. 6 (s.75-82): At sætte problemet i en kontekst: Dekonstruktion i: *Narrative samtaler – En introduktion*. Hans Reitzels Forlag.

Opgave til læsning af teksten: Noter et par citater i hver tekst, som du synes ”taler særligt til dig”. Tag citaterne med til studiegruppen og interview hinanden lidt om hvorfor I har valgt de citater I har. Tal blandt andet om: Hvad opfordrer citatet til, eller hvad advarer det evt. imod? Hvad er sammenhængen evt. imellem dette citat og noget af det du synes er vigtigt i dit arbejde?

Skriftlig opgave efter modulet: Skriv et brev til en af dine kollegaer/venner/ledere, ”klienter”/borgere/elever eller et andet menneske, du gerne vil inddrage. Skriv lidt om hvordan det har været at starte på uddannelsen og hvad det indtil nu har betydet for dig – privat og/eller arbejdsmæssigt. Skriv noget om hvilke særlige pointer du indtil nu har taget til dig eller er blevet glad for, og om hvordan du håber at disse pointer evt. vil kunne inspirere dig. Skriv også noget om hvad der er vigtigt for dig i dit arbejde, som disse pointer relaterer sig til, om hvad du evt. får lyst til at gøre mere af eller håber at pointerne kan inspirere til i den kommende tid. Brevet må max fylde en side.

6. mødegang:

Tema: Fortællinger, identitet og opstart af samtaler og samtaleforløb

På de første 5 mødegange har vi præsenteret forskellige narrative begreber og praksisser. På denne mødegang vil vi arbejde med hvordan vi kan kombinere dem i narrative samtaler. Hvordan kommer vi i gang, hvilken ramme kan der være om samtalen og hvordan fastholdes noget af det og bindes sammen i længere forløb. Og hvordan kan vi lytte og måske notere, gentage og samle op på måder, der er hjælpsomme i den forbindelse og giver mennesker lyst til at fortælle. Vi arbejder også med forberedelse af 1. års opgaven.

LITTERATUR:

Kaae, Lone (2010): Kap. 11 (s.246-263): På job med Michala – narrative ideer i socialpædagogisk praksis i: Anette Holmgren (red): *Fra terapi til pædagogik – en brugsbog i narrativ praksis*. Gyldendal Akademisk.

Nevers, Martin (2012): Kap. 3 (s.63-79): Narrativ didaktik i: *Narrativ praksis i skolen*. Gyldendal Akademisk.

LITTERATUR HENTES FRA DISPUK'S DROPBOX:

Nissen, Dorte; Offenberg, Lasse; Westmark, Thilde (2009): Kap. 1 (s.21-41): Narrativ samtale med voksne – kunsten at "få øre" på spirende fortællinger i: *Syv fortællinger om narrativ praksis*. (Red. af Sparre, Anne Sofie Møller & Jørgensen, Katrine Dall). Dansk psykologisk Forlag.

White, Michael (2006): Kap. 3 (s.93-116): Fornyet engagement i historien: det fraværende men implicite i: *Narrativ teori*. Hans Reitzels Forlag.

Opgave imens du læser: Kig efter et par citater i hver tekst, som du kunne have lyst til at præsentere for dine kollegaer eller tale med dine kollegaer om. Tal i studiegruppen om hvorfor det lige er de citater du kunne tænke dig at præsentere for dine kollegaer. Hvad sætter citaterne lys på, som du godt kunne tænke dig at tale med dine kollegaer om? Tal også om hvordan du håber at kollegaerne vil respondere på at du kommer med disse citater, og hvad der evt. skulle gøres for at skabe det du håber på.

Aflevering af årsopgave

7. mødegang:

Tema: Samtaler om genmedlemsgørelse af betydningsfulde relationer

På denne mødegang har vi fokus på, hvordan man kan inddrage betydningsfulde relationer – levende og døde - i samtalerne med børn, unge og familier. Det er en narrativ grundantagelse at identitet, viden og færdigheder bliver skabt i relation til andre. Og at det at få talt om og få blik for forbundetheden til disse andre kan styrke menneskers fornemmelse af sig selv, fornemmelse af hvad de kan, ved og vil, og fornemmelse af ikke at stå alene. På modulet ser vi på ideer til hvordan den slags samtaler kan forløbe.

LITTERATUR:

Christie, Nils (2012): Kap. 7 (s.95-120): Råd om skrift og i: *Små ord om store spørgsmål*. Forlaget Mindspace.

Morgan, Alice (2005): Kap. 9 (s.117-126): Gen-indmeldende samtaler i: *Narrative samtaler – En introduktion*. Hans Reitzels Forlag.

LITTERATUR HENTES FRA DISPUK'S DROPBOX:

Russell, Shona & Carey, Maggie (2007): Kap. 3 (s. 94-112): Genmedlemsgørende samtaler: Svar på hyppigt stillede spørgsmål i: *Narrativ terapi. Spørgsmål og svar*. Hans Reitzels Forlag.

White, Michael (1988): At sige goddag igen. Upubliceret dansk oversættelse. Oversat af Elena Smith & Birgitte Korsgaard. Saying hullo again: The incorporation of the lost relationship in the resolution of grief. Dulwich Centre Newsletter, forår.

Opgave imens du læser: Vælg et par citater fra hver tekst. Når du ser på dine citater, hvem fra dit liv kommer du evt. til at tænke på, som ville være enige i de citater du har valgt ud, eller som måske ville dele de værdier, der ligger bag citaterne. Tænk over historien om din relation til dette menneske. Hvilke værdier synes du dette menneske repræsenterer? Tænk også over hvordan du har praktiseret disse værdier i dit eget (arbejds-)liv. Hvilke pointer i litteraturen træder frem for dig, som du kunne have lyst til at arbejde mere med?

8. mødegang:

Tema: **Narrativt arbejde med traumatiske hændelser**

Mange møder i deres arbejde mennesker som lider under effekterne af traumatiske begivenheder i deres liv. Selvom man ikke direkte er ansat til at hjælpe i forhold til disse oplevelser, kan narrative perspektiver være en hjælp i forhold til, hvordan man kan høre om, tale om og spørge til svære erfaringer i andres liv, på måder der støtter og bakker op – og på måder, som man selv kan "holde ud" at være i.

LITTERATUR:

Holmgren, Anette (2008): Kap. 4 (s.125-150): Fra begivenhed til fortælling – om at skabe fortællinger og kap. 6 (s.177 -194): Fra indre sandhed til ydre viden – om udfoldelse af positive identitetskonklusioner i: *Terapifortællinger - Narrativ terapi i praksis*. Dansk psykologisk forlag.

Holmgren, Anette (2010): Kap. 8 (s.169-197): Alle kan tale om traumer i: Anette Holmgren (red): *Fra terapi til pædagogik – en brugsbog i narrativ praksis*. Gyldendal Akademisk.

Opgave imens du læser: Skriv min. 8 af de spørgsmål, som Anette stiller til sine klienter ned, og som du tænker kan være inspirerende, enten fordi de bekræfter nogle af dine bestræbelser i dine samtaler, eller fordi de inspirerer dig til at gøre noget lidt nyt. Tænk over intentionerne med de spørgsmål du har skrevet ned, og hvordan de hænger sammen med det teoretiske indhold i teksten.

9. mødegang:

Tema: **Afslutning og begyndelse**

Denne mødegang vil der dels blive givet feed-back på opgaver og dels være plads til et genbesøg med centrale dele af dette års undervisning og dels arbejdes med afslutning med afsæt i ideen om træet som metafor for livshistorie.

LITTERATUR HENTES FRA DISPUK'S DROPBOX:

Holmgren, Allan & Holmgren, Anette red (2015): Nevers, Martin: Kap 7 (s.115-142): Supervision i teams - En model for kollegial supervision i: *Narrativ supervision og vejledning*. DISPUKs Forlag.

Ncube, Ncazelo (2006): The Tree of Life Project. Using narrative ideas in work with Vulnerable children in Southern Africa i: *The International Journal of Narrative Therapy and Community Work*, 2006 No. 1.(Upubliceret dansk oversættelse).

Ret til ændringer vedr. undervisningstemaer, litteratur, datoer og undervisere forbeholdes.